

บทที่ 4

ผลการวิจัยศึกษา

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับ คำแนะนำ การปลูกเสาวรสของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย โดยนำเสนอเป็นตอน ๆ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสร ประกอบด้วย

1. ข้อมูลด้านสังคม
2. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ
3. ข้อมูลเกี่ยวกับด้านอื่น ๆ เช่น ระดับการติดต่อกับชุมชนอื่น การเข้ารับ

รับการฝึกอบรมด้านการเกษตร ในรอบ 1 ปี

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสรของเกษตรกร

ส่วนที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำในการปลูกเสาวรสร ของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ ของบริษัทหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยอื่น ๆ กับความสนใจในการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสรของเกษตรกร (การทดสอบสมมุติฐาน)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ตลอดจน ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสรในพื้นที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านอื่น ๆ ของเกษตรกรผู้ปลูก
เสาวรส

1. ลักษณะพื้นฐานทางสังคม

1.1 อายุ

เกษตรกรส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในช่วง 41-51 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.25 รองลงมาจะเป็นช่วงอายุ 30-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.62 และในช่วงอายุ 52-62 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.13 นอกจากนี้มีเกษตรกรมีอายุมากกว่า 63 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.12 ส่วนที่เหลือมีช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปีลงไป คิดเป็นร้อยละ 19 สำหรับอายุสูงสุด 72 ปี ต่ำสุด 19 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 46.33 ปี (ตารางที่ 1)

1.2 เพศ

เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 90 ส่วนเพศหญิง มีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น (ตารางที่ 2)

1.3 สถานภาพสมรส

เกษตรกรส่วนใหญ่ แต่งงานและอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 91.88 ที่เหลือเป็น โสด, หย่าร้าง, แยกกันอยู่, หม้าย คิดเป็นร้อยละ 8.12 (ตารางที่ 3)

1.4 ระดับการศึกษา

เกษตรกรส่วนใหญ่จบชั้น ป.1-4 คิดเป็นร้อยละ 78.10 รองลงมา ร้อยละ 6.90 ได้รับการศึกษา ป.5-6 และร้อยละ 5.60 ไม่ได้รับการศึกษา ส่วนชั้น ม.1-3 คิดเป็นร้อยละ 5 และที่เหลือร้อยละ 4.40 ได้รับการศึกษาสูงกว่า ม.3 (ตารางที่ 4)

1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.62 มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน รองลงมา ร้อยละ 22.50 มีสมาชิกในครัวเรือน 1-2 คน ส่วนที่เหลือร้อยละ 21.88 มีสมาชิกในครัวเรือน 5-6 คน สำหรับสมาชิกในครัวเรือน ต่ำสุด 1 คน สูงสุด 6 คน เฉลี่ย 3.53 คน (ตารางที่ 5)

1.6 สถานภาพตำแหน่งผู้นำทางสังคม

เกษตรกรที่ไม่เป็นผู้นำทางสังคม ร้อยละ 52.13 และเกษตรกรที่เป็นผู้นำทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 41.87 โดยมีตำแหน่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยกรรมการกลุ่มต่าง ๆ ประธานกลุ่มต่าง ๆ ปศุสัตว์หมู่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้าน และสมาชิกในสภาตำบล (ตารางที่ 6)

1.7 จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.50 มีจำนวนแรงงานที่ประกอบอาชีพการเกษตร 1-2 คน รองลงมา ร้อยละ 22.50 มีจำนวนแรงงานที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร 3-4 คน ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 5.00 มีจำนวนแรงงานที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร 5-6 คน โดยมีแรงงานต่ำสุด 1 คน สูงสุด 6 คน สำหรับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.42 คน (ตารางที่ 7)

1.8 การจ้างแรงงานในการเกษตร และการจ้างแรงงานในการปลูกเสาวรส

เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการจ้างแรงงานคน กับแรงงานเครื่องยนต์ ร้อยละ 43.12 รองลงมา มีการจ้างแรงงานคนอย่างเดียว ร้อยละ 26.25 และการจ้างแรงงานเครื่องยนต์อย่างเดียว ร้อยละ 13.13 และส่วนเกษตรกรไม่ได้มีการจ้างแรงงานเลย คิดเป็นร้อยละ 17.50 ในส่วนการจ้างแรงงานในการปลูกเสาวรสเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างแรงงาน ร้อยละ 58.75 มีการจ้างแรงงานในการปลูกเสาวรส์ 1-5 คน คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาอยู่ 6-10 คน คิดเป็นร้อยละ 5 และมีการจ้างแรงงานในการปลูกเสาวรส์มากกว่า 10 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.25 โดยมีการจ้างแรงงานต่ำสุด 1 คน สูงสุด 40 คน สำหรับค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.28 (ตารางที่ 7)

1.9 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 39.38 มีพื้นที่ทำการเกษตร ในช่วง 11-20 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 36.88 มีพื้นที่ทำการเกษตร น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ และร้อยละ 15.62 มีพื้นที่ทำการเกษตร ในช่วง 21-30 ไร่ ส่วนที่เหลือร้อยละ 8.12 มีพื้นที่ทำการเกษตร 31 ไร่ขึ้นไป โดยมีพื้นที่ต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 105 ไร่ พื้นที่เฉลี่ย 15.76 ไร่ (ตารางที่ 8)

1.10 ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.13 เป็นเจ้าของพื้นที่เอง และร้อยละ 26.87 เข้าที่ดินทำการเกษตรของผู้อื่น ในส่วนเกษตรกรที่เข้าที่ดินทำการเกษตรนั้น ร้อยละ 37.21 มีการเช่าพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 4 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 34.88 มีเช่าพื้นที่ 4-8 ไร่ และร้อยละ 27.91 มีการเช่าพื้นที่ตั้งแต่ 9 ไร่ขึ้นไป โดยมีการเช่าพื้นที่ต่ำสุด 2 ไร่ สูงสุด 30 ค่าเฉลี่ย 8.14 ไร่ (ตารางที่ 9)

1.11 ขนาดพื้นที่ในการปลูกเสาวรส

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.29 มีขนาดพื้นที่ในการปลูกเสาวร
ส 2-4 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 35.53 มีพื้นที่ในการปลูกเสาวร น้อยกว่า 2 ไร่ และร้อย
ละ 5.26 มีขนาดพื้นที่ในการปลูกเสาวร 5-7 ไร่ เกษตรกรร้อยละ 4.60 มีขนาดพื้นที่ใน
การปลูกเสาวร 8-10 ไร่ และที่เหลือร้อยละ 1.32 มีพื้นที่ในการปลูกเสาวรมากกว่า
10 ไร่ขึ้นไป โดยมีขนาดพื้นที่ปลูกต่ำสุด 0.5 ไร่ และขนาดพื้นที่สูงสุด 20 ไร่ พื้นที่เฉลี่ย
เท่ากับ 2.68 ไร่ (ตารางที่ 10)

1.12 ประสบการณ์ในการปลูกเสาวร

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.25 มีประสบการณ์ในการปลูก
เสาวรในช่วง 1-2 ปี รองลงมา ร้อยละ 45.00 มีประสบการณ์ 3-4 ปี และร้อยละ
8.75 ประสบการณ์ 5-6 ปี โดยมีประสบการณ์ต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 6 ปี ประสบการณ์
เฉลี่ย 2.81 ปี (ตารางที่ 11)

1.13 แหล่งข่าวสารในการปลูกเสาวร

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.25 ได้รับข่าวสารในการปลูก
เสาวรจากเพื่อนบ้าน รองลงมา ร้อยละ 22.70 ได้รับข่าวสารในการปลูกเสาวรจาก
บริษัทเอกชน และร้อยละ 13.50 ได้รับข่าวสารในการปลูกเสาวรจากพ่อค้าท้องถิ่น ส่วน
ที่เหลือร้อยละ 12.26 ได้รับข่าวสารในการปลูกเสาวรจาก กลุ่มสหกรณ์และหน่วยงาน
ราชการ (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 1 แสดงถึงอายุของเกษตรกรนของเกษตรกร

ลักษณะพื้นฐาน อายุ (ปี)	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
< 30	19	11.88
30-40	41	25.62
41-51	42	26.25
52-62	37	23.13
> 63	21	13.12
	$x=46.33$	ต่ำสุด=19
		สูงสุด=72

ตารางที่ 2 แสดงลักษณะการแบ่งเพศของเกษตรกร

เพศ	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
ชาย	144	90.00
หญิง	16	10.00

ตารางที่ 3 แสดงลักษณะสถานภาพการสมรสของเกษตรกร

สถานภาพการสมรส	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
โสด	4	2.50
แต่งงานแล้วอยู่รวมกัน	147	91.88
หย่าร้าง	4	2.50
แยกกันอยู่	3	1.87
หม้าย	2	1.25

ตารางที่ 4 แสดงถึงการศึกษาของเกษตรกร

ระดับการศึกษา เกษตรกร	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	9	5.60
ป.1-4	125	78.10
ป.5-6	11	6.90
ม.1-3	8	5.00
สูงกว่า.3	7	4.40

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร

จำนวนสมาชิก ในครัวเรือน	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
1-2	36	22.50
3-4	89	55.62
5-6	35	21.88
	$\bar{x}=3.53$	ต่ำสุด=1 สูงสุด=6

ตารางที่ 6 สถานภาพตำแหน่งผู้นำทางสังคม

สถานภาพตำแหน่งผู้นำทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
เคยเป็นผู้นำทางสังคม	67	41.87
ไม่เป็นผู้นำทางสังคม	93	52.13
รวม	160	100

หมายเหตุ ตำแหน่งผู้นำทางสังคม หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วย กรรมการกลุ่ม
ต่าง ๆ ประธานกลุ่มต่าง ๆ ปศุสัตว์อาสา ผู้ทรงคุณวุฒิหมู่บ้าน และสมาชิก
สภาตำบล

ตารางที่ 7 จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร และการจ้างแรงงาน
ในการเกษตร รวมถึงการจ้างแรงงานในการปลูกเสาวรส

ประเภทแรงงาน	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
1. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนประกอบอาชีพทางการเกษตร		
1-2	36	22.50
3-4	89	55.62
5-6	35	21.88
	$\bar{x}=2.42$	ต่ำสุด=1
		สูงสุด=6
2. การจ้างแรงงานในการทำการเกษตร		
ไม่มีการจ้าง	28	17.50
มีการจ้างแรงงานเครื่องยนต์	21	13.13
มีการจ้างแรงงานคน	42	26.25
มีการจ้างแรงงานเครื่องยนต์- กับแรงงานคน	69	43.12

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเภทแรงงาน	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
3. การจ้างแรงงานในการปลูกเสาวรส (คน)		
ไม่มีการจ้างแรงงาน	94	58.75
1-5	56	35.00
6-10	8	5.00
> 10 ขึ้นไป	2	1.25
	$\bar{x}=4.28$	ต่ำสุด=1
		สูงสุด=40

ตารางที่ 8 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร

พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
< 10	59	36.88
11-20	63	39.38
21-30	25	15.62
31-40	8	5.00
> 40 ขึ้นไป	5	3.12
	$\bar{x}=15.767$	ต่ำสุด=1
		สูงสุด=105

ตารางที่ 9 ลักษณะการถือครองที่ดิน (ไร่)

ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
<u>การถือครองพื้นที่ทำการเกษตร</u>		
เช่าพื้นที่ทำการเกษตรผู้อื่น	43	26.87
เป็นเจ้าของพื้นที่ทำการเกษตรเอง	117	73.13
รวม	160	100
<u>การเช่าพื้นที่ทำการเกษตรของผู้อื่น (ไร่)</u>		
< 4	16	37.21
4-8	15	34.88
> 8 ขึ้นไป	12	27.91
รวม	43	100
$\bar{x}=8.145$ ต่ำสุด=2 สูงสุด=30		

ตารางที่ 10 ขนาดของพื้นที่ปลูกเสาวรส

ขนาดพื้นที่ในการปลูกเสาวรส (ไร่)	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
< 2	54	35.53
2-4	81	53.29
5-7	8	5.26
8-10	7	4.60
> 10	2	1.32
	$\bar{x}=2.68$	ต่ำสุด=0.5
		สูงสุด=20

ตารางที่ 11 ประสบการณ์ในการปลูกเสาวรส

ระยะเวลาที่มีประสบการณ์ การปลูกเสาวรส (ปี)	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
1-2	74	47.25
3-4	72	45.00
5-6	14	8.75
	$\bar{x}=2.81$	ต่ำสุด=1
		สูงสุด=6

ตารางที่ 12 แหล่งข่าวสารที่ได้รับในการปลูกเสาวรส

แหล่งข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานราชการ	5	3.12
บริษัทเอกชน	37	23.13
เพื่อนบ้าน	84	50.25
พ่อค้าท้องถิ่น	22	13.75
กลุ่มสหกรณ์	15	7.50
รวม	160	100

หมายเหตุ เกษตรกรสามารถรับข่าวสารในการปลูกเสาวรสได้มากกว่า 1 แหล่ง

2. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

2.1 รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกเสาวรส

เกษตรกรที่มีรายได้จากภาคเกษตรนั้น ร้อยละ 40.70 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท/ปี รองลงมาร้อยละ 26.42 มีรายได้ในช่วง 10,001-20,000 บาท/ปี และร้อยละ 14.28 มีรายได้ภาคเกษตรอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท/ปี ส่วนที่เหลือร้อยละ 18.60 มีรายได้มากกว่า 30,000 ขึ้นไป เกษตรกรมีรายได้ต่ำสุด 700 บาท สูงสุด 105,000 โดยมีรายได้เฉลี่ย 18,170.36 บาท ในส่วนของเกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคเกษตร ร้อยละ 42.24 มีรายได้น้อยกว่า

หรือเท่ากับ 10,000 บาท/ปี รองลงมาร้อยละ 21.65 มีรายได้นอกภาคเกษตรอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท/ปี และร้อยละ 11.34 มีรายได้นอกภาคเกษตรอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท/ปี ส่วนที่เหลือร้อยละ 24.74 มีรายได้นอกภาคเกษตรมากกว่า 30,000 บาท/ปีขึ้นไป โดยมีรายได้ต่ำสุด 1,000 สูงสุด 180,000 โดยมีรายได้เฉลี่ย 23,452.88 บาท

เมื่อรวมรายได้ภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 47.50 มีรายได้รวมน้อยกว่าและเท่ากับ 20,000 บาท/ปี รองลงมาร้อยละ 23.75 มีรายได้รวม 20,001-40,000 บาท/ปี และร้อยละ 13.13 มีรายได้รวมอยู่ในช่วง 40,001-60,000 บาท/ปี ส่วนที่เหลือร้อยละ 15.62 มีรายได้รวมมากกว่า 60,000 บาท/ปีขึ้นไป โดยมีรายได้ต่ำสุด 1,200 สูงสุด 200,000 บาท สำหรับค่าเฉลี่ย 30,871.93 บาท (ตารางที่ 13) .

2.2 ผลผลิตจากการปลูกเสาวรสของเกษตรกร กิโลกรัม/ไร่

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 46.86 สามารถผลิตเสาวรสดได้ในช่วง 101-300 กก./ไร่ รองลงมาร้อยละ 21.86 สามารถผลิตเสาวรสดได้ในช่วง 301-500 กก./ไร่ และร้อยละ 16.87 สามารถผลิตเสาวรสน้อยกว่าและเท่ากับ 100 กก./ไร่ ส่วนที่เหลือร้อยละ 7.50 และ 6.87 ขายผลผลิตเสาวรสเท่ากับ 501-700 กก./ไร่ และมากกว่า 700 กก./ไร่ขึ้นไป โดยมีผลผลิตต่ำสุด 6.25 กก./ไร่ สูงสุด 1,665 กก./ไร่ เฉลี่ย 181.55 กก./ไร่ (ตารางที่ 14)

2.3 รายได้และรายจ่ายของการปลูกเสาวรสของเกษตรกร บาท/ไร่

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 35.00 มีรายได้จากการขายเสาวรสอยู่ในช่วง 701-1,400 บาท/ไร่ และรองลงมาร้อยละ 33.13 มีรายได้เท่ากับหรือน้อยกว่า

700 บาท/ไร่ และร้อยละ 15.00 ยังมีรายได้ 1,401-2,100 บาท/ไร่ ส่วนที่เหลือ 8.75 และ 8.12 มีรายได้ในช่วง 2,101-2,800 บาท/ไร่ และมากกว่า 2,800 บาท/ไร่ขึ้นไป โดยมีรายได้ต่ำสุด 25 บาท/ไร่ รายได้สูงสุด 7,500 บาท/ไร่ รายได้เฉลี่ย 1,271.4 บาท/ไร่

ส่วนค่าใช้จ่ายในการลงทุนการปลูกเสาวรสนั้น เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 56.25 มีค่าใช้จ่ายในการลงทุน น้อยกว่าและเท่ากับ 700 บาท/ไร่ รองลงมาร้อยละ 25.63 มีค่าใช้จ่ายในการลงทุนอยู่ 701-1,400 บาท/ไร่ และร้อยละ 11.88 ใช้ค่าใช้จ่ายในการปลูกเสาวรสน้อยในช่วง 1,401-2,100 บาท/ไร่ ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 6.24 มีค่าใช้จ่ายมากกว่า 2,100 บาท/ไร่ขึ้นไป โดยค่าใช้จ่ายต่ำสุด 43.75 บาท/ไร่ ค่าสูงสุด 5,424 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 789.34 บาท/ไร่ (ตารางที่ 15)

2.4 ราคาของเสาวรสนั้น

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 37.50 ขายเสาวรสนั้นในราคา กิโลกรัมละ 4 บาท รองลงมาร้อยละ 25 ขายเสาวรสนั้นในราคา กิโลกรัมละ 4.50 บาท และร้อยละ 23.12 ขายเสาวรสนั้นในราคา 5 บาท ส่วนที่เหลือร้อยละ 1.88 ขายเสาวรสนั้นในราคา กิโลกรัมละ 3 บาท โดยราคาต่ำสุด 3 บาท ราคาขายสูงสุด 5 บาท โดยมีราคาเฉลี่ย 4.6 บาท (ตารางที่ 16)

2.5 แหล่งขายผลผลิตเสาวรสนั้น

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 72.50 ขายผลผลิตเสาวรสนั้นให้แก่พ่อค้าท้องถิ่น รองลงมาร้อยละ 16.25 ขายผลผลิตเสาวรสนั้นให้แก่กลุ่มเกษตรกร ส่วนที่เหลือร้อยละ 7.50 และ 9.75 ขายเสาวรสนั้นให้กับตัวแทนบริษัทในการปลูกและส่งบริษัทด้วยตัวเอง (ตารางที่ 17)

2.6 การใช้สินเชื่อ

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 66.25 มีการใช้สินเชื่อ และร้อยละ 33.75 ไม่มีการใช้สินเชื่อ เกษตรกรที่ใช้สินเชื่อนั้นร้อยละ 42.45 มีการกู้ยืมเงินน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท รองลงมาร้อยละ 29.25 มีการกู้ยืมเงินในช่วง 10,001-20,000 บาท และร้อยละ 17.92 มีการกู้ยืมเงินในช่วง 20,001-30,000 บาท ส่วนที่เหลือร้อยละ 10.38 มีการกู้ยืมเงินมากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป โดยมีจำนวนเงินกู้ต่ำสุด 2,000 บาท สูงสุด 100,000 บาท โดยมีค่าเฉลี่ย 18,948.10 บาท ส่วนอัตราดอกเบี้ยนั้นเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 55.66 เสียค่าอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12.50 บาท/ปี รองลงมาร้อยละ 33.02 เสียอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 13 บาท/ปี และร้อยละ 5.66 เสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 9 บาท/ปี ส่วนที่เหลือร้อยละ 1.88 เสียอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 15, 15.50 ส่วนที่เหลือร้อยละ 3.78 ไม่เสียค่าดอกเบี้ย เพราะไปกู้ยืมเงินภายในเครือข่ายของตนเอง (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 13 รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสในภาคเกษตร

ประเภทของรายได้ผู้ปลูกเสาวรส์	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ภาคเกษตร (บาท)		
< 10,000	57	40.70
10,001-20,000	37	26.42
20,001-30,000	20	14.28
> 30,000 บาทขึ้นไป	26	18.60
	140	100
	$\bar{x}=18,970.36$	ต่ำสุด=700 สูงสุด=105,000
รายได้นอกภาคเกษตร (บาท)		
< 10,000	41	42.27
10,001-20,000	21	21.65
20,001-30,000	11	11.34
> 30,000 บาทขึ้นไป	24	24.74
	97	100
	$\bar{x}=23,542.88$	ต่ำสุด=1,000 สูงสุด=180,000

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ประเภทของรายได้ผู้ปลูกเสาวรส	จำนวน	ร้อยละ
รายได้รวมของเกษตรกร (บาท/ครอบครัว)		
< 20,000	76	47.50
20,001-40,000	38	23.75
40,001-60,000	21	13.13
> 60,000 บาทขึ้นไป	25	15.62
	160	100
	$\bar{x}=30,871.93$	ต่ำสุด=1,200 สูงสุด=200,000

ตารางที่ 14 ผลผลิตของเสาวรสในปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2535) ปี/ไร่

ผลผลิต	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
< 100	27	16.87
101-300	75	46.86
301-500	35	21.86
501-700	12	7.50
> 700 ขึ้นไป	11	6.87
$\bar{x}=181.55$		ต่ำสุด=6.25
		สูงสุด=1,665

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 15 รายได้และรายจ่ายจากการขายเสาวรส

รายได้/รายจ่าย	จำนวน (n=160)	ร้อยละ
รายได้ (บาท/ไร่)		
< 700	53	33.13
701-1,400	56	35.00
1,401-2,100	24	15.00
2,101-2,800	14	8.75
> 2,800 ขึ้นไป	13	8.12
<hr/>		
$\bar{x}=1,271.4$	ต่ำสุด=25	สูงสุด=7,500
<hr/>		
รายจ่าย (บาท/ไร่)		
< 700	90	56.25
701-1,400	41	25.63
1,401-2,100	19	11.88
2,101-2,800	5	3.12
> 2,800 ขึ้นไป	5	3.12
<hr/>		
$\bar{x}=789.34$	ต่ำสุด=43.75	สูงสุด=5,425

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © By Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 16 ราคาขายเสาวรส

ราคา	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
3	3	1.88
4	60	37.50
4.5	40	25.00
5	57	23.12
	$\bar{x}=4.6$	ต่ำสุด=3 สูงสุด=5

ตารางที่ 17 แหล่งขายผลผลิตเสาวร

แหล่ง	จำนวน	ร้อยละ
พ่อค้าท้องถิ่น	116	72.50
ตัวแทนของบริษัท	12	7.50
ส่งบริษัทด้วยตัวเอง	6	3.75
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	26	16.25
รวม	160	100

ตารางที่ 18 การใช้สินเชื่อและจำนวนเงินกู้

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การใช้สินเชื่อ		
ไม่ใช้	54	33.75
ใช้	106	66.25
	160	100
จำนวนเงินกู้ (บาท)		
< 10,000	45	42.45
10,001-20,000	31	29.25
20,001-30,000	19	17.92
> 30,000 ขึ้นไป	11	10.38
	106	100

$\bar{x}=18,948.10$ ต่ำสุด=2,000 สูงสุด=100,000

ตารางที่ 18 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อัตราดอกเบี้ย (บาท)/ปี		
ไม่เสียค่าดอกเบี้ย	4	3.78
9.00	6	5.66
12.50	59	55.66
13.00	35	33.02
15.00	1	0.94
15.50	1	0.94
	106	100

3. ข้อมูลเกี่ยวกับด้านอื่น ๆ

3.1 การติดต่อพบปะเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.12 ไม่เคยติดต่อ พบปะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐบาลในรอบปีที่ผ่านมา และร้อยละ 26.83 เคยพบปะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐบาลสำหรับระดับการติดต่อของเกษตรกรที่ได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลนั้นร้อยละ 62.80 ได้พบปะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐบาล ในช่วงเท่ากับหรือน้อยกว่า 2 ครั้ง/ปี รองลงมาร้อยละ 20.93 ได้มีการพบปะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลในช่วง 3-5 ครั้ง/ปี และที่เหลือร้อยละ 16.27 ได้มีการพบปะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐบาล ในช่วง มากกว่า 5 ครั้ง/ปีขึ้นไป โดยมีการพบปะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐบาลต่ำสุด 1 ครั้ง/ปี ค่าสูงสุด 9 ครั้ง/ปี โดยมีค่าเฉลี่ยในการพบปะและติดต่อกับ 2.4 ครั้ง/ปี

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัท เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 82.50 ไม่เคยได้พบปะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัท และร้อยละ 17.50 นั้นเคยได้พบปะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัท ในระดับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทส่งเสริมในการปลูกเสาวรสนั้น เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 78.60 ได้พบปะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทเท่ากับหรือมากกว่า 3 ครั้ง/ปี รองลงมาร้อยละ 21.40 ได้พบปะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัท เท่ากับ 3 ครั้ง/ปี โดยได้มีการพบปะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทต่ำสุด 1 ครั้ง/ปี และสูงสุด 9 ครั้ง/ปี สำหรับค่าเฉลี่ยในการติดต่อกับ 2.25 ครั้ง/ปี (ตารางที่ 19)

3.2 การติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 83.12 นั้นได้มีการติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ ในรอบ 1 เดือน แต่ขณะที่ร้อยละ 16.88 นั้น ไม่เคยไปติดต่อกับชุมชนอื่น ในรอบ 1 เดือน เกษตรกรที่เคยไปติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ ในรอบ 1 เดือนนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 40.60 มีระดับการติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ครั้ง/เดือน รองลงมาร้อยละ 38.35 มีการติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ ในช่วง 3-6 ครั้ง/เดือน และร้อยละ 11.28 มีการติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ ในช่วง 7-10 ครั้ง/เดือน ส่วนที่เหลือร้อยละ 9.77 มีระดับการติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ อยู่มากกว่า 11 ครั้ง/เดือน โดยมีระดับการติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ ต่ำสุด 1 ครั้ง/เดือน สูงสุด 30 ครั้ง/เดือน สำหรับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.41 ครั้ง/เดือน ส่วนเรื่องของการติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ เกี่ยวกับเรื่องเสาวรส เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.63 ไม่เคยไปติดต่อกับชุมชนอื่นเกี่ยวกับเรื่องเสาวรส และร้อยละ 19.37 นั้นเคยไปติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ เกี่ยวกับเรื่องเสาวรส เกษตรกรที่เคยไปติดต่อเกี่ยวกับเรื่องเสาวร ส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.70 ไปติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ เกี่ยวกับเสาวรสีในเรื่องการดูแลรักษา และรองลงมาร้อยละ 16.10 นั้น ไปติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ เกี่ยวกับเรื่องการปลูกเสาวรสี ส่วนที่เหลือร้อยละ 12.90 และ 3.30 นั้นไปติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ เกี่ยวกับเรื่องจำนวนผลผลิต และการทำค้างเสาวรสี (ตารางที่ 20)

3.3 การเข้ารับการฝึกอบรมด้านการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสี

ในรอบปีที่ผ่านมา

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 81.25 นั้นไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการเกษตรในรอบปีที่ผ่านมา แต่ในขณะที่ร้อยละ 18.75 นั้น เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการเกษตร เกษตรกรที่เคยได้รับการฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมาส่วนใหญ่อ้อยละ 76.70 ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 วัน และร้อยละ 13.30 ใช้ระยะเวลา

ในการฝึกอบรมในช่วง 3-4 วัน ส่วนที่เหลือร้อยละ 10 นั้น ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมมากกว่า 4 วันขึ้นไป โดยมีจำนวนวันใช้ในการฝึกอบรม ต่ำสุด 1 วัน และจำนวนวันสูงสุดในการฝึกอบรม 6 วัน สำหรับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.03 วัน และในการนำประโยชน์จากการฝึกอบรมไปใช้นั้น เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 50 นำประโยชน์จากการฝึกอบรมไปใช้มาก รองลงมา 33.30 นั้น นำประโยชน์ไปใช้น้อย ส่วนที่เหลือร้อยละ 16.70 นำประโยชน์ไปใช้ปานกลาง (ตารางที่ 21)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 19 การติดต่อพบปะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสในรอบปีที่
ผ่านมา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
<u>การติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ (ในปีที่ผ่านมา)</u>		
ไม่เคย	117	73.12
เคย	43	26.88
	160	100
<u>ระดับการติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ (ครั้ง)</u>		
≤ 2	27	62.80
3-5	9	20.93
5 > ขึ้นไป	7	16.27
	43	100

$\bar{X}=2.4$

ต่ำสุด=1

สูงสุด=9

ตารางที่ 19 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
<u>การติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทส่งเสริมเสาวรส</u>		
ไม่เคย	132	82.50
เคย	28	17.50
	160	100
<u>ระดับการติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทส่งเสริมเสาวรส (ครั้ง)</u>		
< 3	22	78.60
3	3	10.70
> 3 ขึ้นไป	3	10.70
	28	100

$\bar{x}=2.25$

ต่ำสุด=1

สูงสุด=9

ตารางที่ 20 การติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ ของเกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสในรอบเดือนที่ผ่านมา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
<u>การติดต่อกับชุมชนอื่น</u>		
ไม่เคย	27	16.88
เคย	133	83.12
	160	100
<u>ระดับการติดต่อกับชุมชนอื่น</u>		
≤ 2	54	40.60
3-6	51	38.35
7-10	15	11.28
> 11 ขึ้นไป	13	9.77
	133	100

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ $\bar{x}=5.41$ ต่ำสุด=1 สูงสุด=30

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 20 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
<u>การติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ ในเรื่องเกี่ยวกับเสาวรส</u>		
ไม่เคย	129	80.63
เคย	31	19.37
	160	100
<u>เรื่องการติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ เกี่ยวกับเสาวรส</u>		
การดูแลรักษา	21	67.70
การทำค้างเสาวรสร	1	3.30
การแปรรูป	5	16.10
จำนวนผลผลิต	4	12.90
	31	100

ตารางที่ 21 การเข้ารับการฝึกอบรมด้านการเกษตร ของเกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสในรอบปี
ที่ผ่านมา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
<u>การเข้ารับการฝึกอบรมด้านการเกษตร</u>		
ไม่เคย	130	81.25
เคย	30	18.75
	160	100
<u>ระยะเวลาจำนวนวันในการฝึกอบรม (วัน)</u>		
< 2	23	76.70
3-4	4	13.30
> 4 ขึ้นไป	3	10.00

30

100

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

x=2.03

ต่ำสุด=1

สูงสุด=6

ตารางที่ 21 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
<u>การนำประโยชน์ในการฝึกอบรมมาใช้</u>		
น้อย	10	33.30
ปานกลาง	5	16.70
มาก	15	50.00
	30	100

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำ การปลูกเสาวรสของเกษตรกร ฝั่ง
ที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 1 ลักษณะของการยอมรับคำแนะนำ การปลูกเสาวรสของเกษตรกร
ฝั่งที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกเสาวรส ส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.00 มีการ
ยอมรับมาก การเพาะกล้าเอง โดยเลือกผลที่สมบูรณ์ โดยให้คะแนนระดับ 2 รองลงมา ร้อย
ละ 15.00 ซึ่งมีการยอมรับน้อย การเพาะกล้าเองแต่ไม่มีการคัดเลือกพันธุ์ที่สมบูรณ์ โดย
ให้คะแนนระดับ 1 ในขณะที่ร้อยละ 10.00 ซึ่งไม่มีการยอมรับในการเพาะกล้าเอง โดย
ให้คะแนนระดับ 0

การทำค้ำนั้น เกษตรกร ร้อยละ 1.90 มีการยอมรับมาก คือทำค้ำด้วย
เสาปูน โดยให้คะแนนเท่ากับ 2 ร้อยละ 96.20 มีการยอมรับน้อย คือทำค้ำด้วยเสาไม้
โดยให้ระดับคะแนนเท่ากับ 1 แต่ในขณะที่ร้อยละ 1.90 ไม่มีการยอมรับในการทำค้ำ คือจะ
ปลูกให้เสาวรสเกาะตามต้นไม้เอง โดยให้ระดับคะแนนเท่ากับ 0

สำหรับในเรื่องการใส่ปุ๋ยนั้น เกษตรกรร้อยละ 38.80 มีการยอมรับมาก
โดยมีการใส่ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยคอก โดยให้คะแนนเท่ากับ 2 และเกษตรกรร้อยละ 60.60
มีการยอมรับน้อย โดยมีการใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยเคมี อย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว โดย
ให้คะแนนเท่ากับ 1 ส่วนที่เหลือร้อยละ 0.6 นั้นไม่มีการยอมรับในการใส่ปุ๋ย โดยไม่ใช้
ปุ๋ยอะไรเลย โดยให้คะแนนเท่ากับ 0

ในเรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช เกษตรกรร้อยละ 39.38 นั้นมีการยอมรับมากในการใช้สารเคมี ประเภทดูดซึมและไม่ดูดซึม คือใช้รองกันหลุมและก่อนเก็บผลผลิต 15 วัน โดยให้คะแนนเท่ากับ 2 และร้อยละ 40.62 มีการยอมรับน้อยการใช้สารเคมี โดยจะใช้สารเคมีประเภทดูดซึมและไม่ดูดซึมมากกว่าหรือเท่า ๆ กับ 7 วัน แต่น้อยกว่า 15 ก่อนการเก็บผลผลิต โดยให้คะแนนเท่ากับ 1 ในขณะที่ร้อยละ 20 นั้น ไม่มีการยอมรับการใช้สารเคมี โดยใช้สารเคมีประเภทดูดซึมและไม่ดูดซึมน้อยกว่า 7 วัน ก่อนการเก็บผลผลิต และรวมทั้งผู้ที่ไม่ใช้สารเคมีอะไรเลย โดยให้คะแนนเท่ากับ 0

การกำจัดวัชพืชนั้น เกษตรกรร้อยละ 73.13 มีการยอมรับมาก โดยมีการกำจัดวัชพืชในพื้นที่ปลูกเสาวรส มากกว่าหรือเท่ากับ 3 ครั้งต่อปี โดยให้คะแนนเท่ากับ 2 และร้อยละ 20 มีการยอมรับน้อย โดยมีการกำจัดวัชพืช 2 ครั้งต่อปี โดยให้คะแนนเท่ากับ 1 ในขณะที่ร้อยละ 6.87 ไม่มีการยอมรับในเรื่องการกำจัดวัชพืช โดยมีการกำจัดวัชพืชน้อยกว่า หรือเท่ากับ 1 ครั้งต่อปี โดยให้คะแนนเท่ากับ 0

การเก็บเกี่ยวผลผลิตนั้น เกษตรกรร้อยละ 61.88 มีการยอมรับมาก ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตเสาวรส โดยในการเก็บเกี่ยวจะปล่อยให้ผลหล่นมาเอง โดยให้คะแนนเท่ากับ 2 และร้อยละ 1.25 มีการยอมรับน้อย ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตเสาวรส โดยทำการเขย่าค้างเพื่อให้ผลผลิตหล่นลงมา โดยให้คะแนนเท่ากับ 1 ในขณะที่ร้อยละ 36.88 ไม่มีการยอมรับในการเก็บเกี่ยวผลเสาวรส โดยมีการเด็ดผลเอง โดยไม่รอให้ผลหล่นจากต้น โดยให้คะแนนเท่ากับ 0

การตัดแต่งกิ่ง เกษตรกรร้อยละ 8.12 มีการยอมรับมากในการตัดแต่งกิ่ง คือจะทำการตัดแต่งกิ่งหลัง เก็บผลผลิต เรียบร้อยทุกครั้ง ตลอดจนเมื่อเกิดโรคแมลงระบาด

รวมไปถึงการตัดแต่งกิ่งตลอดเวลาดังแต่เริ่มขึ้นค้ำง จนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิตเลือกเฉพาะกิ่ง
สมบูรณ์ โดยให้คะแนนเท่ากับ 2 และร้อยละ 65.63 มีการยอมรับในการตัดแต่งกิ่งน้อย
คือทำการตัดแต่งกิ่งหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต คือในช่วงตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ ถึงเดือน
พฤษภาคม โดยให้คะแนนเท่ากับ 1 ในขณะที่ร้อยละ 26.25 ไม่มีการยอมรับในการตัด
แต่งกิ่ง คือไม่มีการตัดแต่งกิ่งเลย โดยให้คะแนนเท่ากับ 0

ระยะปลูกในการปลูกเสาวรส เกษตรกรร้อยละ 93.12 มีการยอมรับมาก
คือทำการปลูกระยะ 2x2, 2.5x2.5, 2x2.5, 2x3 โดยให้คะแนนเท่ากับ 2 และร้อย
ละ 3.75 มีการยอมรับน้อย คือทำการปลูกระยะ 3x3 โดยให้คะแนนเท่ากับ 1 ในขณะ
ที่ร้อยละ 3.13 ไม่มีการยอมรับ คือทำการปลูกระยะ 1x1, 4x4 โดยให้คะแนนเท่ากับ 0
(ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำในการปลูกเสาวรสของเกษตรกร

ปัจจัย	ระดับการยอมรับ					
	มาก		น้อย		ไม่ยอมรับ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การเพาะกล้า	120	75.00	24	15.00	16	10.00
2. การทำค้าง	3	1.90	154	96.20	3	1.90
3. การใส่ปุ๋ย	62	38.80	97	60.60	1	0.60
4. การใช้สารเคมีป้องกัน กำจัดแมลงศัตรูพืช	63	39.38	65	40.62	32	20.00
5. การกำจัดวัชพืช	117	73.13	32	20.00	11	6.87
6. การเก็บเกี่ยวผลผลิต	99	61.88	2	1.25	59	36.88
7. การตัดแต่งกิ่ง	13	8.12	105	65.63	42	26.25
8. ระยะปลูก	149	93.12	6	3.75	5	3.13

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยอื่น ๆ กับการยอมรับคำแนะนำ การปลูกเสาวรส์ของเกษตรกร หรือการทดสอบ สมมุติฐาน ในการทดสอบสมมุติฐาน ตัวแปรอิสระ ใช้การแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ น้อย หมายถึง ค่าของตัวแปร นั้นเท่ากับหรือน้อยกว่าค่าเฉลี่ย และมาก หมายถึง ค่าของ ตัวแปรนั้น มีมากกว่าค่าเฉลี่ย ส่วนการแบ่งระดับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส์นั้น เกษตรกรที่ยอมรับน้อย หมายถึง ได้คะแนนการยอมรับคำแนะนำน้อยกว่าค่าเฉลี่ย ส่วน เกษตรกรที่ยอมรับมาก หมายถึง ได้คะแนนการยอมรับคำแนะนำเท่ากับหรือมากกว่าค่าเฉลี่ย

สมมุติฐานที่ 1 อายุมีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส์ของเกษตรกร

ผลทางการศึกษา (ตารางที่ 23) เกษตรกรที่มีอายุน้อยกว่า 46.32 ปี จำนวนร้อยละ 54.4 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส์ ในระดับน้อยร้อยละ 23.8 และยอมรับในระดับมาก 30.6 และสำหรับเกษตรกรที่มีอายุตั้งแต่ 46.32 ปี ขึ้นไป จำนวนร้อยละ 45.6 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส์ในระดับน้อยร้อยละ 20.6 และยอมรับในระดับมาก ร้อยละ 25 เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ของเกษตรกรกับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส์แล้ว ปรากฏว่า ไม่มีความสัมพันธ์ ทางสถิติ ดังนั้นจึง ไม่ยอมรับสมมุติฐานที่ว่าอายุของเกษตรกรมีผลต่อการยอมรับคำแนะนำ การปลูกเสาวรส์

สมมุติฐานที่ 2 การศึกษาของเกษตรกรมีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส์ของ เกษตรกร

ผลการศึกษา (ตารางที่ 24) เกษตรกรที่มีการศึกษาน้อยกว่า ป.5-ป.6 จำนวนร้อยละ 83.8 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส์ ในระดับน้อยร้อยละ 38.8

และยอมรับในระดับมาก ร้อยละ 45 และสำหรับเกษตรกรที่มีการศึกษาตั้งแต่ ป.5-ป.6 ขึ้นไป นั้นมีจำนวนร้อยละ 16.2 ซึ่งมีระดับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสน้อย ร้อยละ 5.6 และมีระดับการยอมรับมาก ร้อยละ 10.6 เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ ระหว่างการศึกษาของเกษตรกรถึงการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสนี้แล้ว ปรากฏว่าไม่ มีความสัมพันธ์ทางสถิติ ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ว่า การศึกษาของเกษตรกรมีผลต่อ การยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสน้อย

สมมติฐานที่ 3 รายได้ทั้งหมดของครอบครัวของเกษตรกร มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการ ปลูกเสาวรสน้อยของเกษตรกร

ผลการศึกษา (ตารางที่ 25) เกษตรกรที่มีรายได้ น้อยกว่า 32074.74 บาท จำนวนร้อยละ 66.3 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสน้อยในระดับน้อยร้อยละ 28.8 และยอมรับในระดับมาก ร้อยละ 37.5 และสำหรับเกษตรกรที่มีรายได้ตั้งแต่ 32074.74 บาทขึ้นไป จำนวนร้อยละ 33.7 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสน้อยในระดับน้อยร้อยละ 15.6 และยอมรับในระดับมาก ร้อยละ 18.1 เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของเกษตรกรกับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสน้อย ปรากฏว่าไม่ มีความสัมพันธ์ทางสถิติ ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ว่า รายได้ทั้งหมดของครอบครัว เกษตรกรมีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสน้อย

สมมติฐานที่ 4 ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกร มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสน้อย

ผลการศึกษา (ตารางที่ 26) เกษตรกรที่มีการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร น้อยกว่า 15.75 ไร่ จำนวนร้อยละ 62.5 ไร่ มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสน้อย

ระดับน้อย ร้อยละ 30 และยอมรับในระดับมาก ร้อยละ 32.5 และสำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตร ตั้งแต่ 15.75 ไร่ขึ้นไป จำนวนร้อยละ 37.5 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสีในระดับน้อย ร้อยละ 14.4 และยอมรับในระดับมาก ร้อยละ 23.1 เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ ระหว่างการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรกับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสี ปรากฏว่าไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ ดังนั้น จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ว่า ลักษณะการถือครองพื้นที่ของเกษตรกรมีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสี

สมมติฐานที่ 5 แรงงานในครัวเรือนที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสี

ผลการศึกษา (ตารางที่ 27) เกษตรกรที่มีสมาชิกในครัวเรือน ที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร น้อยกว่า 2.42 คน มีจำนวนร้อยละ 72.5 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสีในระดับน้อย ร้อยละ 32.5 และยอมรับในระดับมาก ร้อยละ 40 และสำหรับเกษตรกรที่มีสมาชิกในครัวเรือน ที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ตั้งแต่ 2.42 คนขึ้นไป มีจำนวนร้อยละ 27.5 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสีในระดับน้อย ร้อยละ 11.9 และยอมรับในระดับมากร้อยละ 15.6 เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแรงงานที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร กับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสีแล้ว ปรากฏว่า ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ ดังนั้น จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกรมีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสี

สมมติฐานที่ 6 การใช้สินค้าของเกษตรกรมีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส

ผลการศึกษา (ตารางที่ 28) เกษตรกรที่มีการใช้บริการสินเชื่อ มีจำนวนร้อยละ 36.9 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสในระดับน้อย ร้อยละ 9.4 และยอมรับในระดับมาก ร้อยละ 27.5 และสำหรับเกษตรกรที่ไม่มีการใช้บริการสินเชื่อ มีจำนวนร้อยละ 63.1 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสในระดับน้อย ร้อยละ 3.5 และยอมรับในระดับมาก ร้อยละ 28.1 เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สินค้าของเกษตรกรกับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสแล้ว ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญยิ่งที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ว่า การใช้สินค้าของเกษตรกรมีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส

สมมติฐานที่ 7 ตำแหน่งผู้นำทางสังคมของเกษตรกร มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสของเกษตรกร

ผลการศึกษา (ตารางที่ 29) เกษตรกรที่เคยมีตำแหน่งผู้นำทางสังคมร้อยละ 41.9 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสในระดับน้อย ร้อยละ 18.8 และยอมรับในระดับมาก ร้อยละ 23.1 และสำหรับเกษตรกรที่ไม่เคยเป็นตำแหน่งผู้นำทางสังคมมีจำนวนร้อยละ 58.1 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสในระดับน้อย ร้อยละ 25.6 และยอมรับในระดับมาก ร้อยละ 32.5 เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งผู้นำกับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสแล้ว ปรากฏว่า ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ ดังนั้น จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ว่า ตำแหน่งผู้นำทางสังคมมีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส

สมมติฐานที่ 8 ประสบการณ์การปลูกเสาวรสของเกษตรกรมีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสของเกษตรกร

ผลการศึกษา (ตารางที่ 30) เกษตรกรที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 2.81 ปี จำนวนร้อยละ 41.9 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสในระดับน้อย ร้อยละ 18.8 และยอมรับในระดับมาก ร้อยละ 23.1 และสำหรับเกษตรกรที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 2.81 ปีขึ้นไปจำนวนร้อยละ 26.2 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสในระดับน้อยร้อยละ 20.6 และยอมรับในระดับมากร้อยละ 15.6 เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การปลูกเสาวรของเกษตรกรกับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรแล้วปรากฏว่า ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ ดังนั้น จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ว่า ประสบการณ์ในการปลูกเสาวรของเกษตรกรมีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวร

สมมติฐานที่ 9 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวร ของ
เกษตรกร

ผลการศึกษา (ตารางที่ 31) เกษตรกรที่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ มีจำนวน ร้อยละ 26.2 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรในระดับน้อย ร้อยละ 10.6 ยอมรับ ในระดับมาก ร้อยละ 15.6 และสำหรับเกษตรกรที่ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ มีจำนวนร้อยละ 73.8 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรในระดับน้อย ร้อยละ 33.8 และยอมรับ ในระดับมาก ร้อยละ 40 เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ กับ การยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรแล้ว ปรากฏว่า ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ ดังนั้น จึง ไม่ยอมรับสมมติฐานที่ว่า การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของเกษตรกรมีผลต่อการยอมรับคำแนะนำ การปลูกเสาวร

สมมติฐานที่ 10 การติดต่อกับชุมชนอื่น มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรของ
เกษตรกร

ผลการศึกษา (ตารางที่ 32) เกษตรกรที่มีระดับการติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ น้อยกว่า 5.41 ครั้ง จำนวนร้อยละ 80 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสีในระดับน้อย ร้อยละ 30.6 และยอมรับในระดับมาก ร้อยละ 49.4 และสำหรับเกษตรกรที่มีระดับการติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ ตั้งแต่ 5.41 ขึ้นไป จำนวนร้อยละ 20 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสีในระดับน้อย ร้อยละ 13.8 และยอมรับในระดับมาก 6.2 เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ ของเกษตรกร กับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสีแล้ว ปรากฏว่า มีความสัมพันธ์ทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญยิ่งที่ระดับ 0.01 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ว่า ระดับการติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสีของเกษตรกร

สมมติฐานที่ 11 การเข้ารับการฝึกอบรมด้านการเกษตร มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสีของเกษตรกร

ผลการศึกษา (ตารางที่ 33) เกษตรกรที่เคยได้รับการฝึกอบรม จำนวนร้อยละ 18.8 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสีในระดับน้อย ร้อยละ 11.9 และยอมรับในระดับมาก ร้อยละ 6.9 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม จำนวนร้อยละ 81.2 มีการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสีในระดับน้อย ร้อยละ 32.5 และยอมรับในระดับมาก ร้อยละ 48.7 เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเข้ารับการฝึกอบรมของเกษตรกร กับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสีแล้ว ปรากฏว่า มีความสัมพันธ์ทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ว่า การเข้ารับการฝึกอบรมด้านเกษตรมีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสี

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส

อายุ	การยอมรับ		
	น้อย	มาก	รวม
น้อย (<43.00 ปี)	38 (23.8)	49 (30.6)	87 (54.4)
มาก (>43.00 ปี)	33 (20.6)	40 (25.0)	73 (45.6)
รวม	71 (44.4)	89 (55.6)	160 (100)

$$\chi^2 = 0.00115$$

$$\chi^2 = (1.0.05) = 3.841$$

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของเกษตรกรกับการยอมรับคำแนะนำ
การปลูกเสาวรส

ระดับการศึกษา	ระดับการยอมรับ		
	น้อย	มาก	รวม
น้อย (ป.4-ป.4)	62 (38.8)	72 (45.0)	134 (83.8)
มาก (สูงกว่า ป.4)	9 (5.6)	17 (10.6)	26 (16.2)
รวม	71 (44.4)	89 (55.6)	160 (100)

$$\chi^2 = 0.77238$$

$$\chi^2 = (1.0.05) = 3.841$$

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ทั้งหมดของครอบครัวเกษตรกรกับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส

รายได้ทั้งหมดของ ครอบครัวเกษตรกร	ระดับการยอมรับ		
	น้อย	มาก	รวม
น้อย (<30, 871.93 บาท)	46 (28.8)	60 (37.5)	106 (66.3)
มาก (>30, 871.93 บาท)	25 (15.6)	29 (81.1)	54 (33.7)
รวม	71 (44.4)	89 (55.6)	160 (100)

$$\chi^2 = 0.03272$$

$$\chi^2 = (1, 0.05) = 3.841$$

ตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรกับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส

ลักษณะการถือครอง พื้นที่ทำการเกษตร	ระดับการยอมรับ		
	น้อย	มาก	รวม
น้อย (<15.767 ไร่)	48 (30.0)	52 (32.5)	100 (62.5)
มาก (>15.767 ไร่)	23 (14.4)	37 (23.1)	60 (37.5)
รวม	71 (44.4)	89 (55.6)	160 (100)

$$\chi^2 = 1.05502$$

$$\chi^2 (1, 0.05) = 3.841$$

ตารางที่ 27 ความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานในครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส

แรงงานในครัวเรือน ที่ประกอบอาชีพเกษตร	ระดับการยอมรับ		
	น้อย	มาก	รวม
น้อย (< 2 คน)	52 (32.5)	64 (40.0)	116 (72.6)
มาก (> 2 คน)	19 (11.9)	25 (15.6)	44 (27.5)
รวม	71 (44.4)	89 (55.6)	160 (100)

$$\chi^2 = 0.00008$$

$$\chi^2 = (1, 0.05) = 3.841$$

ตารางที่ 28 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สินเชื่อของเกษตรกรกับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส

การใช้สินเชื่อของ เกษตรกร	ระดับการยอมรับ		
	น้อย	มาก	รวม
ไม่ใช้	56 (35.0)	45 (28.1)	101 (63.1)
ใช้	15 (9.4)	44 (27.5)	59 (36.9)
รวม	71 (44.4)	89 (55.6)	160 (100)

$$\chi^2 = 12.41030^{**}$$

$$\chi^2 = (1, 0.01) = 6.635$$

ตารางที่ 29 ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งผู้นำทางสังคมกับการยอมรับคำแนะนำการปลูก
เสาวรส

ตำแหน่งผู้นำทางสังคม	ระดับการยอมรับ		
	น้อย	มาก	รวม
เคยเป็น	30 (18.8)	37 (23.1)	67 (41.9)
ไม่เคยเป็น	41 (25.6)	52 (32.5)	93 (58.1)
รวม	71 (44.4)	89 (55.6)	160 (100)

$$\chi^2 = 0.00000$$

$$\chi^2 = (1, 0.05) = 3.841$$

ตารางที่ 30 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการปลูกเสาวรสของเกษตรกรกับการ
ยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส

ประสบการณ์ในการ ปลูกเสาวรสของเกษตรกร	ระดับการยอมรับ		
	น้อย	มาก	รวม
น้อย (<2.81 ปี)	54 (18.8)	64 (23.1)	118 (41.9)
มาก (>2.81 ปี)	17 (10.6)	25 (15.6)	42 (26.2)
รวม	71 (44.4)	89 (55.6)	160 (100)

$$\chi^2 = 0.00000$$

$$\chi^2 (1, 0.05) = 3.841$$

ตารางที่ 31 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับเจ้าหน้าที่กับการยอมรับคำแนะนำการปลูก
เสาวรส

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่	ระดับการยอมรับ		
	น้อย	มาก	รวม
ไม่เคย	54 (33.8)	64 (40.0)	118 (73.8)
เคย	17 (10.6)	25 (15.6)	42 (26.2)
รวม	71 (44.4)	89 (55.6)	160 (100)

$$\chi^2 = 0.16923$$

$$\chi^2 (1, 0.05) = 3.841$$

ตารางที่ 32 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ กับการยอมรับคำแนะนำการปลูก
เสาวรส

การติดต่อกับ ชุมชนอื่น ๆ (ในรอบเดือน)	ระดับการยอมรับ		
	น้อย	มาก	รวม
น้อย (<5.41 ครั้ง)	49 (38.6)	79 (49.4)	128 (80.0)
มาก (>5.41 ครั้ง)	22 (13.8)	10 (6.2)	32 (20.0)
รวม	71 (44.4)	89 (55.6)	160 (100)

$$\chi^2 = 8.43329^{**}$$

$$\chi^2 (1, 0.01) = 6.635$$

ตารางที่ 33 ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้ารับการฝึกอบรมของเกษตรกรกับการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรส

การเข้ารับการฝึกอบรม ของเกษตรกร	ระดับการยอมรับ		
	น้อย	มาก	รวม
ไม่เคย	52 (32.5)	78 (48.7)	130 (81.2)
เคย	19 (11.9)	11 (6.9)	30 (18.8)
รวม	71 (44.4)	89 (55.6)	160 (100)

$$\chi^2 = 4.47263^*$$

$$\chi^2 (1, 0.05) = 3.841$$

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกเสาวรส พื้นที่อำเภอพร้าว
จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 1 จากการวิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกเสาวรส สามารถสรุป
ปัญหาตามลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้ (ตารางที่ 31)

1. เกษตรกรส่วนใหญ่ได้ให้ความเห็นว่า การระบาดของโรคแมลง โดยเฉพาะการระบาดของไรแดง เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุด ในการป้องกันกำจัดโดยใช้สารเคมีเป็นการยากลำบาก เนื่องจากเสาวรสเป็นพืชขึ้นค้างทำให้เกิดอันตรายแก่ผู้พ่นสารเคมีได้

2. ไม้ในการทำค้าง เสาวรสเป็นพืชที่ต้องใช้ไม้ในการทำค้างจำนวนมาก ในปัจจุบันทางรัฐบาลทำการปิดป่าจึงทำการเอาไม้มาทำค้างยากขึ้น จึงทำให้ไม่มีราคาสูงขึ้น และถ้าให้เกษตรกรมาใช้เสาปูนก็ทำให้การลงทุนสูงขึ้น ทำให้ไม่คุ้มต่อการปลูกเสาวรส

3. ราคาของเสาวรส ในปัจจุบันราคาไม่แน่นอน ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาราคาเสาวรสอยู่ในช่วง 3-5 บาท แต่ในปัจจุบันราคาก็ยังเหมือนเดิม ในขณะที่ปัจจัยการผลิตเสาวรสสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนสูงขึ้น ทำให้มีผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกเสาวรส

4. แหล่งน้ำ เนื่องจากในพื้นที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ มีสภาพค่อนข้างแห้งแล้งในฤดูแล้ง ทำให้ไม่สามารถจะหาบน้ำให้เสาวรส คอยแต่น้ำฝน ซึ่งบางครั้งทำให้เสาวรสตายได้ในฤดูแล้ง ทำให้ต้องสูญเสียเวลาในการปลูกซ่อมใหม่

5. ความรู้วิชาการในการปลูกเสาวรส เกษตรกรที่ปลูกเสาวรสนั้นในพื้นที่อำเภอ ส่วนใหญ่ได้ความรู้ทางวิชาการการปลูกเสาวรสนั้นจาก บริษัทเอกชนและเพื่อนบ้านที่มีประสบการณ์ แต่เกษตรกรก็ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการปลูกและการบำรุงดูแลรักษาที่ถูกต้อง

6. เงินทุน เกษตรกรที่ปลูกเสาวรสนั้นส่วนใหญ่ยังมีรายได้ต่ำและไม่แน่นอนจากการทำนาและทำไร่ การปลูกเสาวรสนั้นเกษตรกรต้องมีการลงทุนที่ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะอุปกรณ์ในการทำค้าง เช่น เสาไม้ เสาปูน แต่ปัจจุบันเกษตรกรมีการลงทุนต่ำ ดังนั้น การพัฒนาการปลูกเสาวรสนั้นให้มีผลผลิตสูงขึ้นจึงเป็นไปได้ช้า

7. พ่อค้าท้องถิ่นกดราคา เกษตรกรส่วนใหญ่จะขายผลผลิตให้กับพ่อค้าท้องถิ่น จึงทำให้เกษตรกรไม่รู้ถึงราคาที่เป็นจริง เมื่อพ่อค้าให้ราคาเท่าไรก็ต้องขาย เพราะเสาวรสนั้นไม่เหมือนผลไม้ชนิดอื่นที่สามารถขายที่ไหนก็ได้

8. การลักขโมย ในฤดูกาลที่ผ่านมา เสาวรสนั้นมีราคาค่อนข้างสูง คือกิโลกรัม 5 บาท ประกอบกับพื้นที่การปลูกเสาวรสนั้นอยู่ในไร่ไกลจากหมู่บ้าน จึงทำให้เกิดการลักขโมยเกิดขึ้น

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการให้เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือของเกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสนั้น สามารถสรุปตามลำดับความต้องการได้ดังนี้ (ตารางที่ 35)

1. ความต้องการประกันราคาเสาวรสนั้น ในราคา กิโลกรัม 5 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่ เห็นสมควรว่า ราคาเสาวรสนั้น กิโลกรัม 5 บาท สามารถทำรายได้แก่

ครัวเรือนได้พอสมควร โดยคิดว่า ราคานั้นเหมาะสม และไม่เอาเปรียบกับทางบริษัท
อุตสาหกรรม เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง

2. ความต้องการเงินทุนในการทำค้าง เนื่องจากสภาพปัจจุบัน ภาครัฐบาล
ได้มีคำสั่งให้มีการปิดป่า ไม่ทำค้างถือเอาปัจจัยหลักการผลิต จึงทำให้เกษตรกรไม่สามารถ
นำไม้ในป่ามาทำค้างได้ และประกอบไม่มีราคาสูงขึ้น เกษตรกรจึงต้องการให้ภาครัฐและ
เอกชนได้ช่วยเหลือทางเงินทุนในการทำค้าง

3. ความต้องการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย, สารเคมีป้องกันกำจัด
ศัตรูพืช เนื่องจากว่าปัจจัยการผลิตดังกล่าวมักจะมีราคาสูงขึ้นแทบทุกปี

4. ต้องการความรู้ทางวิชาการในการปลูกเสาวรส เพื่อจะได้ นำความรู้ที่ได้
รับความรู้ทางวิชาการไปปรับใช้กับสภาพการปลูกเสาวรส

5. ต้องการแหล่งน้ำในการปลูกเสาวรสในฤดูแล้ง ปกติแล้ว เสาวรสจะ
ต้องการน้ำในฤดูแล้งไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่น แต่ถ้าขาดน้ำมาก ๆ จะ
กระทบกระเทือนถึงผลผลิตได้ ฉะนั้นถ้ามีแหล่งน้ำสามารถเก็บไว้ใช้ในแหล่งในการทำ
เกษตรแล้ว จะทำให้ผลผลิตของการปลูกเสาวรสสูงขึ้นกว่าเดิม

6. ต้องการภาครัฐบาลส่งเสริมอย่างจริงจัง ในปัจจุบันมีเพียงภาคเอกชน
เท่านั้น ที่ทำการส่งเสริมการปลูกเสาวรส ซึ่งบางครั้งทำให้เกิดปัญหาระหว่างเกษตรกรกับ
โรงงานอุตสาหกรรม ถ้าทางภาครัฐบาลเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยมีการประสานงานระหว่าง
โรงงานอุตสาหกรรมกับเกษตรกรจะดียิ่งขึ้น

7. ต้องการให้ภาคเอกชนตั้งโรงงานแปรรูปเสาวรส ในเขตอำเภอพร้าว เพราะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรมากขึ้น และยังทำให้เกษตรกรทราบราคาที่แท้จริง ตลอดจนความต้องการปริมาณผลผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมด้วย

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของเกษตรกร ต่อผลกระทบนโยบายการอนุรักษ์ป่าไม้ของรัฐบาลกับการปลูกเสาวร (ตารางที่ 36)

1. เกษตรกรร้อยละ 57.50 มีความคิดเห็นว่า นโยบายการอนุรักษ์ป่าไม้ นั้น มีผลกระทบการปลูกเสาวร ซึ่งเกษตรกรในกลุ่มนี้ ร้อยละ 48.75 มีความคิดเห็นว่าจะทำให้หาไม้ทำค้ำยากขึ้น และร้อยละ 8.75 นั้น มีความคิดเห็นว่าจะทำให้ไม้มีราคาแพงขึ้นกว่าเดิมมาก

2. เกษตรกรร้อยละ 42.50 มีความคิดเห็นว่านโยบายการอนุรักษ์ป่าไม้ นั้น ไม่มีผลกระทบ ซึ่งเกษตรกรในกลุ่มนี้ ร้อยละ 20.63 นั้น สามารถปลูกไม้สำหรับทำค้ำในไร่ของตัวเอง และร้อยละ 11.25 นั้น มีความคิดเห็นว่าเป็นเกษตรกรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านปลูกเสาวรซึ่งทุกคนนั้นก็หาไม้จากป่ามาทำเป็นค้ำอยู่แล้ว จึงไม่ต้องกลัวเกษตรกรคนใดไปแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล และที่เหลือร้อยละ 10.00 กับ 0.62 นั้น สามารถหาไม้จากแหล่งอื่นมาทดแทนได้และสามารถใช้เสาปูนทดแทนได้

ตารางที่ 34 ปัญหาในการปลูกเสาวรสของเกษตรกร

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ
โรคและแมลงระบาด	1
ไม้ในการทำค้าง	2
ราคาของเสาวรส์	3
แหล่งน้ำทำการเกษตร	4
ความรู้วิชาการในการปลูกเสาวรส์	5
เงินทุน	6
พ่อค้าท้องถิ่นกดราคา	7
การลักขโมย	8
ผลผลิตไม่สม่ำเสมอ	9
แรงงานการปลูกเสาวรส์	10

- หมายเหตุ 1. เกษตรกรตอบปัญหามากกว่า 1 ข้อ และให้ลำดับความสำคัญของปัญหาไว้ 3 ลำดับ คือปัญหาที่สำคัญลำดับที่ 1, 2 และ 3
2. การวิเคราะห์ได้ให้ค่าน้ำหนักคะแนนปัญหาที่สำคัญลำดับที่ 1 เป็น 3 คะแนน ลำดับที่ 2 เป็น 2 คะแนน และลำดับที่ 3 เป็น 1 คะแนน แล้วรวมคะแนนแต่ละปัญหา ปัญหาที่ได้คะแนนมากเป็นลำดับความสำคัญมากที่สุด และรองลงมาตามลำดับ

ตารางที่ 35 ความต้องการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนส่งเสริมอย่างจริงจัง

ความต้องการ	ลำดับความสำคัญ
การประกันราคา	1
เงินทุนในการทำค้างถาวร	2
สนับสนุนปัจจัยการผลิต	3
ความรู้วิชาการในการปลูกเสาวรส	4
แหล่งน้ำ	5
ภาครัฐให้การส่งเสริมอย่างจริงจัง	6
สนับสนุนเอกชนตั้งโรงงานในเขตอำเภอพร้าว	7

- หมายเหตุ 1. เกษตรกรตอบความต้องการ มากกว่า 1 ข้อ และให้ลำดับความต้องการไว้ 3 ลำดับ คือความต้องการ 1, 2 และ 3
2. การวิเคราะห์ให้ค่าน้ำหนักคะแนน ความต้องการที่สำคัญลำดับที่ 1 เป็น 3 คะแนน ลำดับที่ 2 เป็น 2 คะแนน และลำดับที่ 3 เป็น 1 คะแนน แล้วรวมคะแนนแต่ละความต้องการ ความต้องการที่ได้คะแนนมากเป็นลำดับ ความสำคัญมากที่สุด และรองลงมาตามลำดับ

ตารางที่ 36 ความคิดเห็นของเกษตรกรก่อนนโยบายอนุรักษ์ป่าไม้กระทบต่อการปลูกเสาวรส
เกี่ยวกับไม้ทำค้ำ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
มีผลกระทบ		
- หาไม้ทำค้ำยากขึ้น	78	48.75
- ไม้มีราคาแพงขึ้น	14	8.75
	92	57.50
ไม่มีผลกระทบ		
- ปลูกไม้ในไร่ของตัวเอง	33	20.63
- เกษตรกรยังหาไม้จากป่าได้อยู่	18	11.25
- สามารถหาไม้จากแหล่งอื่นได้	16	10.00
- ใช้เสาปูนทดแทนได้	1	0.62
	68	42.50